

Pendatang

dan Isu Keselamatan di Sabah

Pendatang dan Isu Keselamatan di Sabah

Wan Shawaluddin Wan Hassan
Ramli Dollah

PENERBIT UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Kota Kinabalu • Sabah • Malaysia

<http://www.ums.edu.my>

2013

Ahli Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM)

© Universiti Malaysia Sabah, 2013
Cetakan Pertama, 2011
Cetakan Kedua, 2013

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau dikeluarkan ke dalam sebarang bentuk sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Penerbit Universiti Malaysia Sabah, kecuali seperti yang diperuntukkan dalam Akta 332, Akta Hak Cipta 1987. Keizinan adalah tertakluk kepada pembayaran royalti atau honorarium.

Segala kesahihan maklumat yang terdapat dalam buku ini tidak semestinya mewakili atau menggambarkan pendirian mahupun pendapat Penerbit Universiti Malaysia Sabah. Pembaca atau pengguna buku ini perlu berusaha sendiri untuk mendapatkan maklumat yang tepat sebelum menggunakan sebarang maklumat yang terkandung di dalamnya. Pandangan yang terdapat dalam buku ini merupakan pandangan ataupun pendapat penulis dan tidak semestinya menunjukkan pendapat atau polisi Universiti Malaysia Sabah. Penerbit Universiti Malaysia Sabah tidak akan bertanggungjawab terhadap sebarang masalah mahupun kesulitan yang timbul, sama ada secara menyeluruh atau sebahagian, yang diakibatkan oleh penggunaan atau kebergantungan pembaca terhadap kandungan buku ini.

Perpustakaan Negara Malaysia Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Wan Shawaluddin Wan Hassan

Pendatang dan isu keselamatan di Sabah / Wan Shawaluddin Wan Hassan,
Ramli Dollah.

ISBN 978-967-5224-78-2

1. Immigrants--Research--Sabah. 2. National security--Sabah.

3. Illegal aliens--Research--Sabah. I. Ramli Dollah. II. Judul.

305.906912072059521

Muka taip teks: Times New Roman
Saiz taip teks dan *leading* : 11/14 poin
Dicetak oleh:
Percetakan Keningau Sdn Bhd (63932H)
Lot 26, Phase 1, HSK Industrial Centre, Km 8,
Jalan Penampang, 88300 Kota Kinabalu, Sabah.

KANDUNGAN

	Halaman
<i>Senarai Jadual</i>	
<i>Senarai Foto</i>	
<i>Prakata</i>	
BAB 1	1
Pengenalan	
BAB 2	9
Pendatang Tanpa Izin Sebagai Masalah Keselamatan: Satu Tinjauan Umum	
BAB 3	21
Pendatang Filipina di Sabah: Satu Tinjauan dari Sudut Keselamatan	
BAB 4	45
Jenayah dan Perbandaran: Kajian ke atas Pendatang Asing di Kota Kinabalu, Sabah	
BAB 5	75
Lanun atau <i>Mundu</i> di Sabah?	
BAB 6	97
Ekonomi dan Pendatang Asing di Sabah	
BAB 7	115
Reaksi Pemerintah Terhadap Pendatang Asing di Sabah	
BAB 8	127
Pengangkutan Air dan Pendatang Filipina	
<i>Rujukan</i>	
<i>Indeks</i>	

SENARAI JADUAL

Jadual		Halaman
4.1	Perbandingan luas kawasan kajian dengan negeri Sabah	49
4.2	Jumlah penduduk negeri Sabah 1970, 1980, 1991 dan 2000	49
4.3	Perbandingan penduduk Kota Kinabalu dan Sabah 1990 dan 2000	50
4.4	Jenayah mengikut kesalahan di Sabah	52
4.5	Jenayah di Sabah 1987 dan 1988	53
4.6	Perangkaan jenayah indeks bagi Kota Kinabalu	55
4.7	Perbandingan kes jenayah indeks pendatang di Kota Kinabalu	56
4.8	Tangkapan jenayah pendatang asing Kota Kinabalu 2000 hingga 2003	58
4.9	Tangkapan memiliki dadah di Kota Kinabalu bagi tahun 2002 dan 2003	60
4.10	Pelawat ke Sabah mengikut warganegara	62
4.11	Kes jenayah yang berjaya diselesaikan oleh pihak polis (Kota Kinabalu)	63
4.12	Bilangan penduduk setinggan bukan warganegara di Kota Kinabalu	65
4.13	Bilangan kampung setinggan yang berdaftar di sekitar Bandaraya Kota Kinabalu	65
5.1	Kes <i>mundu</i> di Sabah 1990 hingga 2003	81
6.1	Keluasan ladang penanaman tanaman komoditi di Sabah 2007 (hektar)	99
6.2	Bilangan pekerja asing mengikut negara asal di Sabah (1995 hingga 2005)	101
6.3	Data TKI di Sabah (sehingga Jun 2007)	102
6.4	Tenaga kerja Filipina di Malaysia Timur (hingga Disember 2004)	102
6.5	Anggaran kiriman oleh TKI dan TKF di Sabah, 2001 hingga Jun 2003 (RM juta)	107
8.1	Bilangan kapal yang memasuki Pelabuhan Sandakan, Januari hingga Disember 2000	138
8.2	Jenis pengangkutan air yang digunakan semasa memasuki Sabah	141

SENARAI FOTO

Foto		Halaman
3.1	Barangan keperluan harian yang dijual oleh pendatang	37
3.2	Lautan sampah?	38
3.3	Tapak pembinaan di kawasan bekas setinggan	39
4.1	Pendatang menjalankan kegiatan ekonomi sara diri iaitu menghasilkan ikan kering untuk menampung keperluan harian	64
4.2	Perkampungan setinggan di Pulau Gaya	66
6.1	Sektor pembinaan sangat bergantung kepada buruh asing	99

PRAKATA

Buku ini ditulis berdasarkan pemerhatian dan kajian selama lebih sepuluh tahun berkenaan isu pendatang di Sabah. Sejak sekian lama, Sabah telah menjadi tumpuan penduduk dari dua buah negara iaitu Filipina dan Indonesia. Namun, sejak tiga dekad lalu kehadiran pendatang meninggalkan impak yang semakin ketara di Sabah. Dari satu segi, mereka menyumbang kepada perkembangan ekonomi di negeri ini tetapi dari aspek lain mereka turut menimbulkan masalah keselamatan. Menyedari akan hal ini, maka kedua-dua penulis telah mula memberikan tumpuan kepada isu pendatang di Sabah. Hampir setiap bandar dan kampung air di Sabah dikunjungi dalam usaha mengumpulkan data berkenaan pendatang.

Buku ini tidak mungkin dapat dihasilkan tanpa kerjasama banyak pihak khususnya Pasukan Petugas Khas Persekutuan, pihak polis, Jabatan Imigresen, ahli politik, Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO), serta orang perseorangan yang telah memberikan kerjasama dalam menjayakan penerbitan buku ini. Ucapan terima kasih yang tidak terhingga juga diucapkan kepada pihak Universiti Malaysia Sabah (UMS) atas geran penyelidikan yang diberikan bagi membolehkan kajian ini dilakukan. Juga kepada Prof. Sabihah Osman, Sdr. Zaini Othman, Ahmad Mosfi Mahmood, Pn. Jalihah Md. Shah, Md. Safie Abd. Rahim, Marja Azlima Omar, Rizal Zamani Idris, Baszley Bee Basrah Bee, Mustafa Abd. Talip serta kepada mereka yang tidak disebutkan nama tetapi menyokong serta memberikan semangat kepada kami. Kepada keluarga yang setia menyokong kerjaya akademik kami, terima kasih kerana memahami tugas sebagai ahli akademik.

Wan Shawaluddin Wan Hassan

Ramli Dollah

Sekolah Sains Sosial

Universiti Malaysia Sabah

2011